

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Hoe welkom is de vreugdebode
die over de heuvels komt aangesneld,
die vrede aankondigt en goed nieuws brengt.*
Jesaja 52:7

Vreugde, blijdschap, jubel en muziek! Vandaag vieren we kerst met elkaar. En dat betekent goed nieuws voor alle mensen, vreugde voor het hart, licht voor onze ogen. Ja, hoe welkom is die boodschap niet: goed nieuws voor deze wereld, voor ons allemaal. Want onze samenleving ziet er vandaag wel erg donker uit. In Duitsland, in Oostenrijk en andere Europese landen is er een verhoogde terreurdreiging door de strijd tussen Israël en Hamas; die nietsontziende oorlog die al voor zoveel slachtoffers heeft gezorgd en die ons allen aangrijpt. Het hangt als een deken van donkere wolken boven onze verlichte straten. En toch is er hoop. Koning Filip verwees ernaar in zijn kersttoespraak. De kracht van hoop wanneer mensen het goede zoeken en de vreugde die dat brengt. De zachte kracht van goedheid die sterker is dan het donker, sterker dan het kwaad dat mensen elkaar kunnen aandoen.

Vreugdevol zijn de teksten die we vandaag lazen met elkaar. Jesaja 52 is geschreven voor mensen met een verdrietig hart, mensen met weemoed en heimwee. In 578 voor Christus verwoesten de Babyloniërs Jeruzalem en worden grote delen van de Joodse bevolking meegevoerd naar Babel. Daar leven de ballingen jarenlang in onvrijheid. Ze zijn vluchtelingen, ontheemden. Verdriet over hun verloren toekomst overheerst het hele leven daar in Babel. Hoe kon dit gebeuren? Waar is God in dit alles? Zullen ze ooit nog terugkeren naar hun vaderland?

Maar dat is allemaal voorbij. De profeet Jesaja kondigt goed nieuws aan voor de ballingen. Jesaja 52 is een vreugdevol lied voor Jeruzalem. De stad ligt er nu nog treurig bij. Maar het zal allemaal anders zijn. Het lied begint met een bemoediging. Sta op! Sta op! Het volk moet in beweging komen want Sion en Jeruzalem worden verhoogd. De Godsstad zal weer mooi en krachtig zijn. Ze worden aangemoedigd om mooie kleren aan te trekken. 'Klop het stof van je af' (Jes 52:2) zegt de profeet. En weer die aansporing: 'sta op' vrouwe Sion. Het leed is geleden. Vreemden zullen haar niet meer bezitten. Haar ketenen zijn losgemaakt.

De profeet verwijst naar Egypte en Assyrië, de machten uit het verleden, die net als Babel het volk van Israël onderdrukten. En hier klinkt weer even de weemoed, de zwaarte van hun geschiedenis. 'Ooit trok mijn volk naar Egypte om daar als vreemdeling te leven', en ook Assur 'heeft het zonder meer uitgebuit' (Jes 52:4). De leiders huilden. Ze bogen hun hoofden. Maar nu wordt alles anders. Omdat God zelf ingrijpt. 'Hier ben ik', zegt God. Ik ben met jullie.

De verzen 7-10 vormen samen het tweede deel van het lied. Alles wat op hun drukte, de herinneringen aan de oorlog, het geweld dat hen overkwam. De verwoestende legers, het gestamp van soldaten, het gedreun en bloedvergieten... het is allemaal voorbij! Want nu klinkt de vreugdevolle boodschap, waar ze zo naar verlangen. Je kunt dit lied lezen als een dialoog tussen de boodschapper die vanuit de bergen op weg is naar Jeruzalem, de wachters op de muren van de stad en de mensen in de stad.

Laten we samen naar dit tweede gedeelte kijken dat begint in vers 7. Vreugdevol nieuws wordt hen aangezegd. Over de bergen komt een boodschapper aangesneld. Kijk naar de bergtoppen zegt Jesaja, luister goed. Lieflijk zijn zijn voetstappen. Dat die boodschapper inderdaad vreugde brengt blijkt wel uit de drie zinnen die daarna volgen:

*Die vrede aankondigt,
die de goede boodschap brengt,
die heil aankondigt.*

Vrede, goedheid en heil: dat komt de vreugdebode brengen. Deze drie dingen worden waar wanneer God weer onder de mensen komt, en in hun midden zal wonen. Want dat is wat de boodschapper hun aanzegt: 'Je God is koning'. En die boodschap wordt vurig begeerd door de mensen. Het is zo welkom, zo gewenst. Dat het verdriet in hun hart plaats maakt voor een diepe vreugde, een intense blijdschap. Dat je weer toekomst ziet, dat je weer ervaren mag hoe goed God is, hoe hij zijn mensen liefheeft.

Dan verschuift het perspectief van de bergen, naar de wachters op de torens van de stad. Ze turen naar de horizon, of ze de vreugdebode al aan zien komen. Luister! Hoor! Zegt Jesaja. Hoor je hoe de wachters hun stem verheffen, hoe zingen? Heb je hun lied al gehoord? Die wachters zijn de eersten die de vreugdebode zien en horen. Samen, als een koor dat zingt, zijn ze al in gejuich uitgebarsten. Want zij hebben het als eerste gezien: dat God terugkeert naar Sion, dat de Heer weer onder de mensen zal wonen.

En dan is in vers 9 het volk aan de beurt. Weer klinkt er een uitnodiging, een aansporing. Nu mag de hele Godsstad weer blij zijn. Breek uit in gejubel, zing ruïnes van Jeruzalem, zing voor de Heer! Het lied eindigt zoals het begonnen was met God die koning is. Zij arm die bevrijdt en redding brengt. Voor alle volken, voor alle mensen van goede wil. De hele wereld zal het zien tot aan de uiteinden van de aarde.

Goed nieuws. Evangelie betekent niets anders dan dat. Hoe ervaar je deze dagen de vreugdevolle boodschap van kerst? Want misschien zijn er ook in jouw leven veel zorgen geweest en was er ook verdriet, weemoed, zoals voor die ballingen. Maar ook voor jou, hoe zwaar ook je hart, klinkt vandaag die blijde boodschap.

Over de heuvels is een vreugdebode aangesneld en hij zingt ons toe. Wees blij. Want God is koning. Net als de ballingen maken ook Jozef en Maria een reis. Want ze moeten helemaal van Nazareth, dat in het noorden van Galilea ligt naar Bethlehem in Judea reizen omdat Jozef afstamt van koning David. Ook zij moeten over velden en over heuvels trekken, terwijl Maria hoogzwanger is. Ze moeten die reis maken in een tijd die donker is, dreigend ook. Lucas vertelt erover aan het begin van zijn evangelie. Keizer Augustus is aan de macht. En dat is een echte tiran, een koning die de mensen onderdrukt en niemand naast zich duldt.

Wat zullen Maria en Jozef verlangd hebben naar een beetje vreugde. Want de reis die ze moeten maken is lang en bar, zeker voor een hoogzwangere vrouw. Wanneer ze in Bethlehem aankomen, zo schrijft Lucas in vers 7, is er voor hen geen plaats. Zelfs niet in het nachtverblijf van de stad. Jezus wordt buiten de muren van de stad geboren, ergens in een open veld, in een schamele stal. Het moet er guur zijn geweest en koud.

Jozef en Maria hebben alleen elkaar om zich te warmen. De hele nacht hadden ze gezocht: naar een bed om te rusten, een dak boven hun hoofd, een plaats om te baren. En daar in die donkere kerstnacht, op die koude plek en onder een open sterrenhemel bevalt Maria.

Maar verderop, ergens in de heuvels bij Bethlehem zijn er herders die waken over hun kudde. Dat moeten we ons niet te lieflijk voorstellen. Herders waren meestal sterke mannen die heel de nacht op de uitkijk staan. Paraat om wolven te verdrijven of andere wilde dieren. In die nacht houden ze de wacht over hun kudde. Maar dan wordt er ook aan deze herders goed nieuws gemeld.

Ze zien een helder en stralend licht, zoals Jesaja eeuwen geleden gezongen had en ze horen een stem van een engel, een boodschapper, een vreugdebode. In de stad van David is een redder geboren. Hij is de Messias, de koning van Israël. Hij is het die koning zal zijn. Vrede, goedheid, en heil. In dit kind wordt waar wat van oudsher beloofd is. Hier is uw God, heden is u een heiland geboren. Zo had Jesaja het gezegd.

Heiland is de oudste naam voor Jezus. Een woord dat redding betekent, genezing. Een redder die als een kind geboren wordt. Niets is zo kwetsbaar en zo ontwapenend als een kind. Een pasgeboren kind kan niet aanvallen, niet dreigen of doden. Een kind onthult aan ons wat wij door deze donkere, oorlogvoerende wereld vergeten. Een kind roept de diepste herinneringen in ons wakker: dat wij niet geboren zijn om te haten en te doden. Deze wereld met haar agressie en haar geschreeuw praat het ons aan: het recht van de sterkste, dat agressie normaal wordt. Dat je maar beter op je hoede kunt zijn voor mensen. Maar een kind zegt ons dat het in het begin niet zo was. Dat wij geboren zijn om lief te hebben omdat God ons liefheeft.

Vrede, heil, zegen. In Christus is God naar deze wereld afgedaald. Een hemels koor zingt de herders toe, een vreugdevol lied als nooit tevoren:

*Eer aan God in de hoogste hemel
en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.*

Lc 2:14

Na het horen van dit lied gaan de herders op weg en vinden ze het pasgeboren kind in een kribbe, een voederbak. Ze zijn er vol van. Hun hart loopt over van vreugde en ze vertellen Maria en Jozef honderduit over wat ze allemaal gehoord hebben. Maar Maria blijft stil, diep verzonken in zichzelf. Want in haar hart weet zij: haar eerstgeborene is de lang verwachte herder, de heiland die alle schuld van de wereld op zijn schouders zou nemen, en die als een lam zichzelf zou geven. Al in de moederschoot is hij gevormd als een vaandel, een licht voor alle volken. Diepe vreugde schonk hij de mensen. Want in Jezus komt Gods liefde aan het licht. Hij kwam naar deze ontwrichte en verloren wereld om mensen te bevrijden, om hen te genezen van ellende, verdriet en schuld. Overal waar hij kwam, begon het leven weer te stromen; het duister verdreven; mensen die weer opstaan.

Daarom mogen wij vreugdevol en blij zijn. Want ook aan ons komt de goede boodschap toe. Een kind is ons gegeven, een zoon is ons geboren. Nu gaat de hemel open en bloeit de aarde. Nu is Gods vreugde volkomen. Dus wees blij en zing voor de Heer: Eer aan God in de hoogste hemel.

Hij herstelt wat gebroken was en brengt de vreugde weer.
Glorie aan de nieuwgeboren koning en vrede voor de mensen.
Want gezegend is Hij: Jezus Messias,
onze Heer en Heiland. Vredevorst, kind van God.
Amen.